

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

Oratio Lvcii Valerij Tribuni plebis pro Mulieribus contra legem Oppiam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

tum insignis, sed etiam ut cum eo crementur mortui, foeminis duntaxat purpuræ vsu interdiceretur: Et quum tibi viro liceat purpura in veste stragula uti, matrem familias tuâ, purpureū amiculum habere non sines: *Et agnoscis tuus speciosus instratus eris, quàm vxor vestita?* Sed in purpura, quæ teritur, absumitur, non iustam quidem, sed aliquam tamen causam tenacitatis video: in auro verò, in quo præter manupretium nihil intertrimenti fit, quæ malignitas est? præsidium potius in eo est, & ad publicos, & ad priuatos vsus, sicuti experti estis. Nullam æmulationem inter se singularum, quando nulla haberet, esse aiebat. At hercule vniuersis dolor, & indignatio est, quum sociorum Latini nominis vxoribus vident ea concessa ornamenta, quæ sibi adempta sunt: quum insignes eas esse auro, & purpura: quum illas vehi per urbem, se pedibus sequi: tanquam in illarum ciuitatibus non in sua imperium sit.

Virorum hoc animos vulnerare possent: quid mulierularum censetur, quas etiam parua mouent: non magistratus, nec sacerdotia, nec triumphus, nec insignia, nec dona, aut spolia bellica ijs contingere possunt: munditiæ, ornatus, & cultus, hæc foeminarum insignia sunt, his gaudent, & gloriantur, hunc mundum muliebrem appellârunt maiores nostri.

Quid aliud in luctu, quam purpuram, atque aurum deponunt? quid quum eluxerunt, sumunt? quid in gratulationibus, supplicationibusque, nisi excellentiorem ornatum adijciunt. Scilicet, si legem Oppiam abrogaueritis, non vestri arbitrij erit, si quid eius vetare uolueritis, quod nunc lex vetat, minus filiarum, vxores, sorores etiam quibusdam in manu erunt. Nunquam saluis suis exiit seruitus muliebris, & ipsis libertatem, quam viduitas, & orbitas facit, detestantur. In vestro arbitrio suum ornatum, quam in legis malunt esse, & vos in manu, & tutela, non in seruitio debetis habere eas, & malle patres vos, aut viros, quàm dominos dici. Inuidiosis nominibus utebatur modo Consul, seditionem muliebrem, & secessionem appellando. Id enim periculum est, ne sacrum montem, sicut quodam irata plebs, aut Auentinum capiant. Parendum huic infirmitati est, quodcunque vos censueritis.

Luctus sit deposita purpura.

Potestas moderanda. Quo plus potestus moderatus imperio uti debetis.

OECONOMIA orationis.

I. Exordium à persona aduersarij, & propositio dicendorum.

II. Refellit primum, quod Cato de cætu, & seditione mulierum dixerat: qui ut nimis atrociter, & extra rem dicta, urbano risu diluis, Catenem virum mitem, & trucem oratorē appellans, non esse autem nouum mulierum cætum fieri, qui alias tanto reipub. emolumento fuerit celebratus, vel ex ipsis Catonis originibus ostendit. Afferit porro vulgatissima exempla Sabinarum, Marcia, & cæterarum matronarum, in dubijs, & formidolosis reipublica temporibus, ut bello Gallico, & Punico egregiè nauatâ operam, non modo in pacandis discordijs, & in arario suo censu sustentando, sed in religionibus, ceremonijs procurandis, quo in pietatis officio cæteris sæper præluxere. Tum per præoccupationem concludit hunc locum, si alias, inquit, utiliter pro alijs conueniunt, cur non in sua causa? Hoc quidem eis denegare, superba arrogantia est, cum & seruorum preces à dominis audiantur.

III. Post diuisam ad maiorem lucem distributionis, Catonis orationem, primum agit contrariâ, quod dixit de non abrogandis legibus, & ostendit aliquas pro temporibus utiliter abrogari. Sicut in nauis administratione, alia in secunda, alia in aduersa tempestate vsui sunt.

IV. Ad legem Oppiam singularem descendit, cuius non esse eam auctoritatem probat, ut aeterna seruari debeat, quod euincit maximè à tempore, & occasione legis, ipsiusque legislatoris consilio. Lata est in atroci belli Punici tempestate, non ad coercendum mulierum luxum, sed ad reip. subsidium. Nunc autem deteresa huius temporis fuligine, res ipsa aliud suadet.

Quod autem dixit de Cereris sacrificio, lugentibus matronis omnibus intermisso, hoc & alij meminere, à matronis quippe minimè atratis, quæ post Cannam, em cladem non inueniebantur celebrari oportebat: Itaque senatum finire luctum 30. diebus iussit. Vide Censor. Var. Lect. lib. 2. c. 21.

V. A pari ostendit legem temporariam fuisse, cùm cætera eius temporis sint antiquata. Sole mulieres, quod per se durum est, huius pacis fructum non sentiunt.

VI. Argu;

VI. Argumentatur à natura rei. & ipso usu
 purpura, qua solet esse in multis communem. Nam &
 pueri, & magistrus vicorum, non modo vincti, sed
 & mortui conceditur, quoniam equis ipsi, in quo
 per iudicium videtur purpura dignitatem exien-
 are, verum obiter animaduertit eandem fuisse
 Purpura il semper magna & illustri fortuna notam. Maxi-
 lustris for me vero sub Imperatoribus, quorum lata etiam le-
 tuna nota. ges existant. ὅτε μὴ ἀλλὰς ἀλλοτρῶν τι μέγ
 Leges de ea. ὠνιον γερὲ Δαί, quod Leo tamen constitutione
 80. permisi) Augusta ipsa non pariebant, nisi in
 purpura, siue quod indicat videtur Themistius
 erat. 6. Ad Valenti nianū, de purpureis σπορέ-
 vois intelligitur, siue de cubiculo πορφύρα, de quo
 Anna Commena lib. 6. ἀφωρισμένων τῶν τικ-
 τῆσας τῆ βασιλείων οἰκίμα πορφύραν ἀνα-
 μάστειν.

VII. Animaduerte in eo hominis artificium,
 qui a tonis grauem, & seriam contra luxum o-
 rationem perpetuam ceteris infringere conatur. In-
 dignum est equos (inquit) in usu purpura ma-
 rionas praecedere, qui non modo purpura instra-
 ti, sed gemmis quoque crecente luxu ornati sur-
 Equi gem-
 ma onusti.
 Equi radiantibus gemmis onusti antecede-
 bant. Sidon. Apollin. ep. 20. l. 4. Dehinc callide ad
 usum auri delabatur. Ego usum purpura tena-
 citas maritorum negabit, quia absumitur. At
 in auro nihil interrimenti, sed solum manupre-
 tium, sed merces pro opera manuum.

VIII. Refellit, quod postremū dixerat nullā de-
 bere esse querimoniam, quod omnes in eo essent a-
 quales. Imo (inquit) inde omnium iusta indigna-
 tiō est, quod videant ea sibi Roma in luce terra-
 rum erepta ornamenta, quibus latina liberè fru-
 untur, & vane ignominiam grauius ferūt, quod
 affertur magis hic sexus sit obnoxius.

Γυναίκα φῶς ἰσθῶν τῶ παῖδες ἀλισκο-
 μίην (inquit) sidonius Pelusiora ep. 1. 6. ex eo.
 Pugnati cum motu pro mundo mulierum, quod
 hoc vno, & proprio sui sexus solas o, dicitur sine
 orbata.

IX. Et quia Cato his ornamentis mulieribus cō-
 cessis virorum libertatem in ringi contendebat,
 hoc refellit, & declarat maritorum imperium li-
 berum, etiam si lex petitionem concedat, aequè
 semper futurum.

X. In peroratione demulcet viros disertus orator
 feminatum, monetq. ut malint uxores in ma-
 nu, & tutela habere, quam in seruitio.

Nique enim sunt amicae, sed thalami socia.

Idcirco per se laud animaduertit Proba Falconia,
 ubi agit de animantibus & conformatione ho-
 minum. Queritur hinc alius, nec quisquam ex
 agmine tanto.

Audet adire virum, locisque in regna voca-
 ri,
 Omnipotens genitor coelae. & viscera nu-
 dat,
 Harum unam iuueni laterum compagibus
 artus
 Eripuit, subitoque oritur mirabile donum.
 Argumentum ingens.

Mulier ar-
 gumentum
 ingens.

GENVS DELIBERATIVVM.

Dissuasiones.

Ex Quinto
 Curio.

SCHYTAE LEGATI
 Oratio.

Dissuadet Alexandro Imperij propagandae
 cupiditatem. Hec oratio parua mole,
 magna sensibus, plena sententiarum
 gemmis, inter eximias censeri potest.

SI Diu habitum corporis tui auiditati animi
 Sparem esse voluissent, orbis te non caperet,
 altera manu orientem, altera occidentem cō-
 tingeres. Et hoc assequutus scire velles, ubi tanti
 numinis fulgor conderetur. Sic quoque concu-
 piscis, quae non capis. Ab Europa petis Asia,
 ex Asia transis in Europam.

Deinde, si humanum genus omne supera-
 ueris cum syluis, & niuibis, & fluminibus, fer-
 risque bestiis gesturus es bellum. Quid tu igno-
 ras magnas arbores diu crescere, vna hora
 extirpari? Sultus est, qui fructus earum spectat,
 altitudinem non meretur: vide, ne dum ad cau-
 cumen peruenire contendis, cum ipsis, quos
 comprehenderis, decidas.

Leo quoque aliquando minimarum auium
 pabulum fit: & ferrum rubigo consumit. Ni-
 hil tam firmum est, cui periculum non sit, e-
 tiam ab inualido.

Quid nobis tecum est? nunquam terram
 tuā attigimus. Qui sis, vnde venias, licetne igno-
 rare in vastis syluis viuētib? Nec feruere
 vlli possumus, nec imperare desideramus. Do-
 na